

УДК 342.5

В. Л. Синчук**ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ТА ЗНАЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ В ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ**

Проаналізовано та узагальнено наукові підходи до визначення місця органів прокуратури в системі державних органів, досліджено сутність і значення законності їх діяльності. Зазначено, що чинна модель місця прокуратури в системі органів державної влади як самостійної державної інституції, що не відноситься до жодної з гілок влади, проте тісно взаємодіє з ними, – є виправданою та адекватною сучасним умовам розвитку країни та стандартам європейського співтовариства в досліджуваній сфері.

Ключові слова: прокуратура, державна влада, державний орган, законність.

Сьогодні часто акцентується увага на тому, що взятий урядом України курс на євроінтеграцію передбачає не тільки отримання переваг у різних сферах суспільних відносин, а й виконання ряду обов'язків. Зокрема зобов'язання щодо проведення адміністративної реформи, у тому числі й удосконалення системи органів прокуратури, були взяті Україною ще у 1995 році під час вступу до Ради Європи. Більше того, реформування органів прокуратури є однією з ключових вимог Європейського Союзу на шляху євроінтеграції України, так званого «списку Фюле». Проте й на сьогодні низка проблем у цій сфері залишається невіршеною.

Вітчизняні та європейські експерти відмічають невідповідність чинного правового статусу органів прокуратури положенням Конституції України та європейським нормам і стандартам, необхідність відходу від радянської моделі прокуратури й перегляду її функцій у руслі демократизації, гуманізації та прогресивного розвитку суспільства, забезпечення прав і свобод людини та громадянина, що зумовлює актуальність прийняття у новій редакції Закону України «Про прокуратуру». Водночас ефективність реформування досліджуваної сфери правовідносин прямо залежить від науково обґрунтованого визначення місця органів прокуратури в державному механізмі України та забезпечення гарантій законності їх функціонування, у тому числі розробки системи контролю за діяльністю органів прокуратури з метою підвищення рівня довіри до неї громадян.

Питанням визначення місця та функціонального призначення органів прокуратури в системі органів державної влади присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, серед яких: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, О. А. Банчук, Ю. М. Грошевий, С. М. Гусаров, В. В. Долежан, С. В. Ківалов, І. Б. Коліушко, М. В. Косюта, І. Є. Марочкін, В. Ф. Погорілко, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко та ін. Проте єдиний підхід до визначення місця

органів прокуратури в системі державних органів відсутній, тому це питання потребує подальшого розгляду та вирішення. Недостатньо дослідженими є і взаємозв'язки органів прокуратури з органами судової, виконавчої та законодавчої влади.

Відтак метою цієї статті є обґрунтування місця органів прокуратури в системі державних органів України та значення законності в їх діяльності. Для досягнення поставленої мети необхідно: 1) проаналізувати та узагальнити теоретико-правові підходи до визначення місця прокуратури в системі державних органів; 2) визначити місце прокуратури в системі державної влади України; 3) уточнити сутність і значення законності в діяльності органів прокуратури.

Як слушно відмічає В. В. Сухонос, якщо судові органи Конституцією України (ст. 6) згідно з принципом поділу влади віднесено до однієї із трьох гілок влади, а саме судової, місце прокуратури в системі гілок влади не визначене, що породжує вже тривалий час дискусію про місце прокуратури в системі влади [1, с. 329]. При цьому, оскільки урядом країни взятий курс на європейську інтеграцію, важливо орієнтуватися на норми та стандарти Європейського Союзу у сфері організації системи органів прокуратури.

Як справедливо зазначає Н. І. Пеліванова, питання про місце прокуратури в системі органів державної влади у різних європейських державах вирішуються по-різному: є країни, де прокуратура входить до складу Міністерства юстиції (Нідерланди, Італія, Франція, Німеччина, Австрія, Данія); країни, де прокуратура вклучена до складу суддівського корпусу і функціонує при судах (Болгарія, Латвія, Литва, Іспанія); країни, де прокуратура є самостійною інституцією (Фінляндія) [2, с. 16].

На нашу думку, вивчаючи досвід європейських країн щодо визначення місця прокуратури в системі державних органів, важливо враховувати передусім рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи, який наголошує, що правова Європа розділена між системами, в яких прокурор цілком незалежний від парламенту та уряду, а також тими, в яких він підпорядковується тому або іншому з цих органів, хоча і має право на певні самостійні дії [3]. При цьому спільною вимогою до будь-якої обраної моделі, як стверджує Н. І. Пеліванова, є її спроможність забезпечити прокурорам виконання ними своїх професійних обов'язків і повноважень без неправомірного втручання або незаконного притягнення до відповідальності та громадський контроль за діяльністю органів прокуратури [2, с. 17], із чим ми цілком погоджуємося.

Отже, теоретично можливими є такі моделі визначення місця органів прокуратури у системі органів державної влади: 1) прокуратура є самостійною ланкою державного механізму – інструментом стримувань і противаг гілок влади; 2) прокуратура належить до судової гілки влади; 3) прокуратура належить до виконавчої гілки

лади; 4) прокуратура належить до законодавчої гілки влади; 5) прокуратура є «четвертою владою», окремою гілкою влади. Усі наведені моделі є предметом постійних дискусій у вітчизняних і зарубіжних наукових колах. При цьому, як зазначалося, перші два варіанти традиційно використовуються у світовій практиці, тоді як доцільність останніх обґрунтовується лише окремими вченими, а більшістю визнаються неприйнятними й антиконституційними.

Так, В. Д. Ломовський, базуючись на позиції Ш. Монтеск'є стосовно того, що у вільній державі влада має право і повинна розглядати, як саме виконуються створені нею закони, вважає прокурорський нагляд продовженням законодавчої функції держави [4, с. 34]. Цю точку зору поділяє і В. В. Долежан, стверджуючи, що прокурор, який не є самостійним владним органом, діє за дорученням та під контролем влади [5, с. 44]. На нашу думку, запропонована модель організації органів прокуратури й визначення їх місця в системі державної влади є не зовсім прийнятною, адже повноваження, компетенція, права та обов'язки всіх без винятку державних органів визначаються законодавством, проте ми не відносимо їх до сфери законодавчої влади. Тому цілком поділяємо точку зору М. І. Мичка, який акцентує увагу на тому, що прокуратуру можна розглядати як один із механізмів практичної реалізації волі законодавця, однак це не дає підстав вклучати її до системи законодавчої влади, тому що нагляд за додержанням законів поряд із прокуратурою здійснюють численні контролюючі органи виконавчої влади, і було б нелогічно прокуратуру відносити до законодавчої влади, а всі інші контрольні-наглядні органи залишити поза її межами [6, с. 180].

Іншою моделлю визначення місця органів прокуратури у системі органів державної влади є віднесення прокуратури до судової гілки влади (В. М. Кравчук, М. В. Муравйов, Г. П. Середя, М. В. Цвік, В. І. Шишкін та ін.). Як зазначає М. П. Бортуна, багато правників вважає, що прокуратура має увійти до складу судової влади, повернувшись туди, звідки вона вийшла, тобто до суду [7]. Проте варто погодитися з думкою Р. Р. Абдуліної, що спільність кінцевої мети під час створення гарантій законності у державі та захисті прав і свобод особистості, близькість функцій зумовлюють тісну взаємодію прокуратури і судів, однак тісний зв'язок між судами та прокуратурою не означає, що вони утворюють єдину систему органів чи єдину гілку державної влади, оскільки їх правова природа має суттєві відмінності [8, с. 56].

Досліджуючи моделі визначення місця прокуратури в системі органів державної влади, варто звернути увагу й на спроби віднесення прокуратури до виконавчої влади (М. В. Костицький, М. І. Малишко, В. Ф. Погорілко, В. Р. Мойсик, В. С. Нерсисянц, О. Туртовський та ін.), які, на думку М. П. Бортуна, об'єктивно майже не дискутуються, оскільки підпорядкування прокуратури

виконавчій, так само як і судовій владі, може зруйнувати систему стримувань і противаг, що склалася в державі [7], з чим ми цілком погоджуємося.

Водночас В. В. Сухонос акцентує увагу на тому, що деякі ознаки органів прокуратури України подібні до ознак органів виконавчої влади (елемент державного механізму; дія на безперервній основі; власна компетенція; власна структура), однак, на відміну від органів виконавчої влади, на органи прокуратури не покладається регулювання соціально-економічних, духовно-культурних чи адміністративно-політичної сфер суспільного життя. Тому, на думку автора, віднесення прокуратури України до виконавчої гілки влади не відповідає правовій природі та юридичній сутності ні органів виконавчої влади, ні органів прокуратури [1, с. 29].

Варто зазначити, що в сучасних умовах із розробкою і прийняттям до розгляду проєктів Закону «Про прокуратуру» не менш дискусійною є модель віднесення прокуратури до окремої гілки влади чи надання їй функцій і повноважень «четвертої влади». Як стверджує С. Г. Березовська, вперше з обґрунтуванням цієї точки зору виступив у 1940 році Г. Петров, який розглядав діяльність держави як єдність чотирьох самостійних форм: законодавчої, виконавчо-розпорядчої, судової та прокурорського нагляду [9, с. 15]. Проте, як неодноразово справедливо наголошували члени Венеціанської комісії стосовно проєкту Закону України «Про прокуратуру», законопроектом «убачається щось на кшталт четвертої влади», він наділяє прокуратуру функціями, які перевищують функції, передбачені Конституцією, і не може не розглядатись як спроба анулювати рішення зменшити повноваження прокуратури протягом п'ятирічного періоду, що було прийняте з Конституцією 1996 року. Більше того, у такому разі прокуратура залишиться дуже потужним і надмірно централізованим інститутом, функції якого будуть значно ширшими за функції прокурорів у демократичному суспільстві [10, с. 107–111].

Тому, на нашу думку, органи прокуратури мають визначитися самостійною ланкою у державному механізмі України, проте за функціональним призначенням не претендувати на роль «четвертої влади». За таких обставин поділяємо позицію більшості науковців (О. А. Банчук, Ю. М. Грошевий, В. Т. Малайренко, І. Є. Марочкін, В. Т. Нор, В. В. Сухонос та ін.), на думку яких прокуратура займає самостійне місце в системі органів державної влади і, як підкреслює В. В. Сухонос, є «своєрідним інструментом стримування та противаги гілок влади» [1, с. 27]. Цілком погоджуємося з думкою Л. Р. Грицаєнка та В. М. Руденка, що природа діяльності органів прокуратури зумовлює їх функціонування як окремої системи органів державної влади, які організаційно не відносяться до однієї з гілок влади, передбачених Конституцією України. Тому саме такий підхід знайшов відображення у тексті Конституції України, оскільки

прокуратура України у державному механізмі виконує особливу, властиву тільки їй функцію і ані за своїм походженням, ані за характером повноважень не належить до структури інших гілок влади [11, с. 381].

Цю точку зору поділяє і В. Т. Маляренко, зазначаючи, що прокуратура України – це самостійний централізований орган державної влади, що діє в системі правоохоронних органів держави та забезпечує захист від неправомірних посягань на суспільний і державний лад, права й свободи людини, а також основи демократичного устрою засобами та методами, які передбачено законом. Прокуратура не підпорядковується виконавчій чи судовій владі, оскільки її діяльність є елементом системи стримувань і противаг між гілками влади, які формуються та утверджуються в державі після прийняття нової Конституції. Цілком погоджуємося з автором і стосовно того, що фундаментальні гілки влади – законодавча, виконавча та судова, які уособлюють єдину державну владу та її поділ, зовсім не виключають можливості існування інших функціонально самостійних правових інститутів, наявність яких визначається реальними потребами побудови правової держави і державно-правового життя суспільства, необхідністю демократичних форм контролю гілок влади у випадках, коли їх діяльність не відповідає принципам і положенням Конституції [12].

Отже, на нашу думку, оптимальною моделлю є визначення місця органів прокуратури як самостійної централізованої інституції в системі органів державної влади, що функціонує у правоохоронній сфері у межах визначених законодавством повноважень і виступає ефективним інструментом взаємодії, стримувань і противаг між гілками влади – законодавчою, виконавчою та судовою. На сьогодні відповідно до норм Конституції України та Закону України «Про прокуратуру» органи прокуратури України не належать до жодної гілки влади, а їх функціональні повноваження переплітаються з повноваженнями судової, виконавчої та законодавчої гілок влади. Контроль за діяльністю цієї інституції здійснюється через призначення та звільнення Генерального прокурора Президентом України за згодою Верховної Ради України, а також через висловлення йому недовіри Верховною Радою, що має наслідком його відставку з посади.

Варто зазначити, що правовою основою організації і діяльності органів прокуратури є: 1) Конституція України, відповідно до ст. 123 якої організація і порядок діяльності органів прокуратури України визначаються Законом; 2) Закон України «Про прокуратуру» та інші закони України; 3) відомчі накази, положення, інструкції Генерального прокурора України, акти адміністративного, кримінально-процесуального, кримінально-виконавчого, цивільно-процесуального, господарсько-процесуального законодавства; 4) визнані Україною відповідні міжнародні договори й угоди, норми і

стандарти міжнародного права у сфері охорони прав та свобод людини й громадянина (наприклад, Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція про захист прав та основних свобод людини, Меморандум взаємопорозуміння між Генеральною прокуратурою України та Міністерством юстиції Канади тощо).

Наведене вище, на нашу думку, є проявом загальноновизнаного в Україні принципу верховенства права, згідно з яким створення та функціонування органів прокуратури регулюється виключно нормативно-правовими актами, при чому законодавству відводиться визначальна роль у співвідношенні права й політики, права та ідеології, права й економіки.

Що стосується законності, то загальноновизнано, що законність має фундаментальне значення в діяльності державних органів, у тому числі й прокуратури. У загальнотеоретичному розумінні «законність» розглядається як специфічний державно-правовий режим, за допомогою якого забезпечується загальнообов'язковість юридичних норм у суспільстві та державі, її сутність полягає в обов'язковості виконання приписів правового характеру.

Розглядаючи законність у діяльності органів прокуратури, варто зазначити, що, на думку І. Є. Марочкина та П. М. Каркача, принцип законності є найважливішою загальноправовою основою діяльності усіх суб'єктів правозастосування. Для прокуратури цей принцип виступає як першооснова її діяльності, оскільки головна її мета – забезпечення верховенства закону та зміцнення законності [13]. Цю точку зору поділяють і В. Т. Нор, Я. О. Береський, І. І. Когутич та ін., стверджуючи, що принцип законності є комплексним, загальноправовим і стосовно прокуратури засвідчує той факт, що її діяльність має підзаконний характер і визначається законом [14].

У цьому контексті доцільно відмітити, що, як і будь-які інші правопорушення, відхилення від принципу законності в діяльності прокуратури можуть бути здійснені у формі дій чи бездіяльності, мати умисний чи неумисний характер. Зокрема, прояви бездіяльності мають місце у випадках, коли посадові особи органів прокуратури не реалізують повноважень, які вони зобов'язані реалізувати згідно з вимогами закону: не проводять щомісячні перевірки законності розгляду органами внутрішніх справ заяв і повідомлень про злочини; не звертають уваги на безпідставне утримання затриманих; не розглядають звернення громадян у встановлені законом строки тощо.

Отже, законність у діяльності прокуратури є фундаментальним принципом права, який розкривається у двох взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих аспектах: 1) законність як мета створення та функціонування органів прокуратури; 2) підзаконний характер діяльності органів прокуратури і її урегульованість законом.

По-перше, законність у діяльності прокуратури в системі державних органів України відображає її сутність як правоохоронного

органу, є об'єктом охорони та метою прокурорського нагляду. По-друге, законність є основою організації та діяльності власне органів прокуратури. Не викликає сумнівів, що, здійснюючи нагляд за дотриманням та правильним застосуванням законів у діяльності інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, підприємств, установ, організацій, прокуратура також є «підзаконним» державним органом. Тобто особливість законності у діяльності прокуратури виражається в тому, що існує нерозривний зв'язок між необхідністю дотримання законності власне у процесі здійснення повноважень органами прокуратури та спрямованістю на охорону законності як їх функцію.

Проте, незважаючи на важливе значення законності в діяльності органів прокуратури України, нормативно-правова база функціонування останніх є недосконалою та потребує реформування відповідно до міжнародних стандартів. Так, на думку члена Венеціанської комісії Джеймса Гамільтона, чинний Закон України «Про прокуратуру» передбачає дуже владну установу «радянського типу», прокуратура наділена функціями, які перевищують функції, передбачені Конституцією [10, с. 97]. Доречним вважаємо і застереження членів Венеціанської комісії стосовно того, що на сьогодні прокуратура визначена як незалежний державний орган, що становить єдину централізовану систему, не перебуває ані в судовій системі, ані у виконавчій владі, через що здається, що в ній убачається щось на кшталт четвертої влади [10, с. 109].

Доцільно у контексті нашого дослідження звернути увагу й на висновки Венеціанської комісії щодо недоліків Закону України «Про прокуратуру», а саме: 1) Закон зосереджує надто багато виконавчої влади в руках однієї установи і особи – Генерального прокурора України; 2) порушує принцип поділу влади (повноваження Генерального прокурора тісно переплітаються з повноваженнями судової, виконавчої та законодавчої гілок влади); 3) Закон в деяких аспектах наділяє такими повноваженнями прокуратуру, які більше належать до судової гілки влади, а в деяких випадках навіть уповноважує прокуратуру скасовувати судові рішення; 4) відносини між прокурором та виконавчою гілкою влади не є прозорими, а також незрозуміло і те, чи є прокурор незалежним від виконавчої гілки влади; 5) умови перебування прокурорів на посаді не дають їм відповідних гарантій незалежності від виконавчої та законодавчої гілок влади тощо; 6) відсутні положення щодо незалежної перевірки управління і керівництва прокуратурою [10, с. 98–103].

Як бачимо, незважаючи на те, що ще в 1995 році під час приєднання до Ради Європи Україна взяла на себе зобов'язання змінити роль і функції прокуратури з перетворенням цього інституту на орган, який відповідатиме стандартам Ради Європи, ці зобов'язання не виконуються. М. О. Хавронюк переконаний, що крім

надмірних повноважень українська прокуратура вражена «грибком» політичної залежності, має закрити процедуру доступу до професії, просування по службі, дисциплінарної відповідальності і звільнення прокурорів з служби, а на практиці система прокуратури часто використовується для тиску на політичних опонентів або бізнес-конкурентів [15]. Цікавим є і той факт, що прокуратура «пасе задніх» за рівнем довіри з боку громадян, про що свідчать результати опитування фонду «Демократичні ініціативи», згідно з яким індекс довіри до органів прокуратури становить лише 2,1 бали за 5-бальною шкалою [16].

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що чинна модель визначення місця прокуратури в системі органів державної влади як самостійної державної інституції, що не належить до жодної з гілок влади, проте тісно взаємодіє з ними, – є виправданою та адекватною сучасним умовам розвитку країни та стандартам європейського співтовариства в досліджуваній сфері. Проте очевидно є необхідність реформування органів прокуратури, починаючи із законодавчої бази шляхом прийняття нової редакції Закону України «Про прокуратуру», яка б враховувала основні рекомендації членів Венеціанської комісії, про які йшлося вище. Передусім прокуратура України має відійти від радянської моделі загального нагляду, передаючи відповідні функції судовій гілці влади й усуваючи таким чином проблему невідповідності конституційним засадам.

Не менш важливе значення має законність у діяльності органів прокуратури в Україні на шляху європеїзації, демократизації, гуманізації та розвитку держави й громадянського суспільства. Дотримання принципу законності посадовими особами органів прокуратури є обов'язковим і надзвичайно важливим, оскільки обумовлює рівень реальної сили закону й ефективності правоохоронної діяльності в країні, адже безпосередньо прокурори та інші посадовці з метою захисту законності наділені широким колом прав і повноважень щодо застосування до суб'єктів правовідносин обмежувальних та примусових правових заходів. Водночас незаконна діяльність органів прокуратури призводить до порушення конституційних засад, гарантованих державою прав громадян, втрати довіри суспільства до системи правоохоронних органів та уряду держави в цілому.

Список використаних джерел: 1. Сухонос В. В. Прокуратура в механізмі української держави: проблеми теорії та практики : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10 / Сухонос Віктор Володимирович. – К., 2009. – 462 с. 2. Пеліванова Н. Позиція: «Невизначеність статусу прокуратури у системі органів державної влади та її ролі у суспільстві» [Електронний ресурс] / Н. Пеліванова // Інформаційно-аналітичні огляди проекту «Вдосконалення прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції». – № 3. – С. 16–17. – Режим доступу: <http://www.cga.in.ua/fckfiles/inforanalitchrefprocur3.pdf>. 3. Рекомендації «Роль

прокуратури в системі кримінального судочинства» : Res(2000) 19, прийм. Комітетом Міністрів Ради Європи 6 жовт. 2000 р. [Електронний ресурс] / підгот. Комітетом експертів по Ролі прокуратури в системі кримінал. судочинства (PC-PR) ; складені під егідою Європейського Комітету по Питанням Злочинності (CDPC) // Інформаційно-аналітичні огляди проекту «Вдосконалення прокуратури – шлях до реформування кримінальної юстиції». – № 4. – С. 2–10. – Режим доступу: <http://www.cga.in.ua/fckfiles/infor%20analytch%20ref%20procur%20%234.pdf>. **4.** Ломовський В. Д. Прокурорско-надзорные правоотношения / В. Д. Ломовський. – Ростов : Изд-во Ростов. ун-та, 1987. – 160 с. **5.** Долежан В. В. Проблемы компетенции прокуратуры : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.11 / Долежан Валентин Владимирович. – М., 1991. – 48 с. **6.** Мычко Н. И. Прокуратура Украины: роль и место в системе государственной власти / Н. И. Мычко. – Донецк : Донеччина, 1999. – 255 с. **7.** Бортун М. Прокуратура в системі поділу державної влади [Електронний ресурс] / Микола Бортун // Віче. – 2008. – № 10. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/954/>. **8.** Абдуллина Р. Р. Теоретические взгляды на место прокуратуры в государственном механизме постсоветской России / Р. Р. Абдуллина // Вестник Башкирского университета. – 2001. – № 1. – С. 56–58. **9.** Березовская С. Г. Прокурорский надзор за законностью правовых актов органов управления в СССР / С. Г. Березовская. – М. : Госюриздат, 1959. – 136 с. **10.** Банчук О. А. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / О. А. Банчук. – К. : Атіка, 2012. – 624 с. **11.** Прокуратура України: академічний курс : підручник / В. В. Сухонос, В. П. Лакизюк, Л. Р. Грицаєнко, В. М. Руденко ; за заг. ред. В. В. Сухоноса. – Суми : Університет. кн., 2005. – 566 с. **12.** Суд, правоохоронні та правозахисні органи України : підручник [Електронний ресурс] / відп. ред. В. Т. Маляренко. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 350 с. – Режим доступу: <http://www.ebk.net.ua/Book/SptroU/1-2/vstup.htm>. **13.** Прокурорський нагляд в Україні : підручн. для юрид. вузів і ф-тів [Електронний ресурс] / [І. Є. Марочкін, П. М. Каркач, Ю. М. Грошевий та ін.] ; за ред. проф. І. Є. Марочкіна, П. М. Каркача. – Х., 2004. – 240 с. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/prokuratya/508-marochkina/11074-2004.html>. **14.** Прокурорський нагляд в Україні : курс лекцій для студ. юрид. вищ. навч. закладів [Електронний ресурс] / В. Т. Нор, Я. О. Береський, І. І. Когутич та ін. ; за ред. проф. В. Т. Нора. – Л. : Тріада плюс, 2002. – 280 с. – Режим доступу: <http://radnuk.info/pidrychnuku/prokuratya/491-2010-11-20-14-22-21.html>. **15.** Хавронюк М. О. Реформа прокуратури: скажет «yes» Украина ЕС? / М. О. Хавронюк // Украинская правда. – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/rus/columns/2013/09/26/6998705/>. **16.** Україна пасе задніх за рівнем довіри до органів влади // Українська правда. – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2013/02/11/6983262/>.

Надійшла до редколегії 19.12.2013

Синчук В. Л. Органы прокуратуры Украины в системе государственных органов и значение законности в их деятельности

Проанализированы и обобщены научные подходы к определению места органов прокуратуры в системе государственных органов, исследована сущность и значение законности их деятельности. Отмечено, что действующая модель места прокуратуры в системе органов государственной власти как самостоятельной государственной институции, которая не относится ни к одной из ветвей власти, однако тесно взаимодействует с ними, – оправдана и адекватна современным условиям развития страны и стандартам европейского сообщества в исследуемой сфере.

Ключевые слова: прокуратура, государственная власть, государственный орган, законность.

Sinchuk V. L. Prosecution Service of Ukraine in the system of government legitimacy and importance of their activities

The paper analyzed and summarized the scientific approaches to the location of organs in the system of government, the essence and meaning of the legality of their activities. It is noted that the current model of local prosecutors in the system of government as an independent state institution that does not belong to any of the branches of government, but works closely with them - is justified and appropriate to modern conditions of development and standards of the European community in the study area.

Keywords: prosecutors, public authorities, government agency, law.

УДК 340.15:340.154

А. Ю. Стацак

ЕКСТРАДИЦІЯ ЗЛОЧИНЦІВ ВІДПОВІДНО ДО МІЖНАРОДНИХ УГОД РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

У результаті проведеного аналізу міжнародних нормативно-правових актів, укладених Російською імперією протягом 1861–1917 рр. з іноземними державами, розглянуто основні положення та вимоги до екстрадиції злочинців, умови їх видачі та прийому; надано перелік основних груп і складів злочинів, за які передбачалася взаємна видача злочинців.

Ключові слова: міграція, міжнародний договір, конвенція, декларація, екстрадиція, прийом злочинця.

Сучасний рівень глобалізації суспільства, все більше зростання міграційної активності населення, відкритість кордонів, високий рівень інформатизації суспільства та відносна доступність і швидкість транскордонного переміщення сприяють поглибленню міжнародних злочинних зв'язків, створюють умови для вчинення